PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z NOWĄ ERĄ 2017/2018

GEOGRAFIA
POZIOM ROZSZERZONY

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
GIMNAZJUM I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	GIMNAZJUM 1. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. Zdający: 4) identyfikuje położenie […] obiektów geograficznych na fotografiach […] oraz mapach topograficznych. 6) określa położenie geograficzne […] punktów i obszarów na mapie.

Poprawna odpowiedź
D

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Poprawna odpowiedź
Przysłop

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 2) oblicza odległości w terenie oraz powierzchnię na podstawie map wykonanych w różnych skalach.

Poprawna odpowiedź
Powierzchnia wyciętego lasu wynosi w terenie 18,75 ha.

Przykładowe metody obliczeń
Metoda 1.
Powierzchnia obszaru na mapie:
3 mm · 25 mm = 75 mm^2
Powierzchnia obszaru w terenie:
1:50 000
1 mm – 50 m
1 mm^2 – 2500 m^2
75 mm^2 – x
x = 187 500 m^2
1 ha = 10 000 m^2
x = 18,75 ha

Metoda 2.
Powierzchnia obszaru na mapie:
3 mm · 25 mm = 75 mm^2
Powierzchnia obszaru w terenie:
1:50 000
1 mm – 50 m
1 mm^2 – 2500 m^2 (0,25 ha ponieważ 1 ha = 10 000 m^2)
75 mm^2 – x
x = (75 mm^2 · 0,25 ha): 1 mm^2
x = 18,75 ha

Schemat punktowania
2 p. – poprawny sposób obliczeń i poprawny wynik podany w hektarach.
1 p. – poprawny sposób obliczeń.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Przykładowe odpowiedzi
– Większość wyciągów narciarskich w Słotwinach jest dłuższa niż w Tyliczu.
– W Tyliczu większość wyciągów narciarskich znajduje się na stoku o ekspozycji południowej, a w Słotwinach – na stoku o ekspozycji północno-wschodniej.
– Tylko w Słotwinach znajduje się stacja ratunkowa GOPR-u.
– Tylko w Słotwinach znajduje się schronisko turystyczne.
– W Słotwinach są dwa parkingi, a w Tyliczu jest tylko jeden, położony z dala od wyciągów.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch różnic między infrastrukturą narciarską w Tyliczu i Słotwinach.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
GIMNAZJUM I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.	GIMNAZJUM 1. Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Zdający: 2) odczytuje z map informacje przedstawione za pomocą różnych metod kartograficznych.

Poprawne odpowiedzi
2. wyciąg krzesełkowy
4. kolej gondolowa

Schemat punktowania
1 p. – podanie właściwej nazwy rodzaju wyciągu i kolei.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Poprawne odpowiedzi
1. F
2. P
3. F

Schemat punktowania
1 p. – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Poprawna odpowiedź
C

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	1. Źródła informacji geograficznej. Zdający: 3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego […] na podstawie map […].

Przykładowe odpowiedzi
– Źródła Szczawicznego Potoku znajdują się na mniejszej wysokości bezwzględnej niż źródła Czarnego Potoku.
– Szczawiczny Potok jest krótszy od Czarnego Potoku.
– Ujście Czarnego Potoku znajduje się na większej wysokości bezwzględnej niż ujście Szczawicznego Potoku.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch różnic między Szczawicznym Potokiem a Czarnym Potokiem.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 5) oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy […].

Poprawna odpowiedź
AC

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 5) oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy […].

Poprawna odpowiedź
Słońce góruje na wysokości przedstawionej na rysunku w dniach 21 III i 23 IX.

Obliczenia:
h = 38°
h = 90° – φ
φ = 90° – h
φ = 90° – 38°
φ = 52°N
Szerokość geograficzna punktu A wynosi 52°N.

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnych dat, poprawne obliczenia i poprawny wynik.
1 p. – podanie poprawnych dat lub poprawne obliczenia i poprawny wynik.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 11. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	2. Ziemia we Wszechświecie. Zdający: 7) wyjaśnia przyczynę występowania: […] zorzy polarnej […].

Poprawna odpowiedź
AD

Schemat punktowania
1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	2. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 5) rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów.

Poprawne odpowiedzi
B – 1
C – 3

Schemat punktowania
1 p. – dwa poprawne przyporządkowania.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
GIMNAZJUM II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.	GIMNAZJUM 4. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski. Zdający: 4) […] wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego […].

Poprawne odpowiedzi

1. F
2. F
3. P

Schemat punktowania

1 p. – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 2) wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza […].

Przykładowa odpowiedź

Wyższa temperatura powietrza w miejscu B niż w miejscu A położonym na tej samej wysokości nad poziomem morza jest skutkiem procesów adiabatycznych. Wilgotne powietrze o takiej temperaturze jak w miejscu A podczas wznoszenia się wzdłuż południowych stoków Tatr ochładza się zgodnie z gradientem wilgotnoadiabatycznym (o około 0,6°C na 100 m). Para wodna zawarta w powietrzu po południowej stronie stoku ulega kondensacji, wskutek czego powstają chmury dające opady. Po przekroczeniu bariery górskiej powietrze jest już suche, więc gdy opada wzdłuż północnych stoków, ociepla się zgodnie z gradientem suchoadiabatycznym (o około 1°C na 100 m). W związku z tym temperatura powietrza w miejscu B jest wyższa niż w miejscu A.

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie przyczyny występowania wyższej temperatury powietrza w miejscu B niż w miejscu A.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 13.3. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	3. Sfery Ziemi – atmosfera. Zdający: 3) wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów […] lokalnych i wskazuje ich znaczenie dla przebiegu pogody i działalności gospodarczej (rolnictwa, komunikacji).

Przykładowe odpowiedzi
– Pogorszenie samopoczucia mieszkańców (bóle głowy, depresje, problemy z krążeniem).
– Silne natężenie objawów niektórych chorób wśród mieszkańców, na przykład chorób układu krążenia.
– Pogorszenie warunków narciarskich na skutek szybkiego topnienia śniegu.
– Niszczenie lasów (powstawanie wiatrołomów).
– Niszczenie napowietrznej sieci energetycznej.
– Przerwy w dostawie energii elektrycznej.
– Uszkodzenia budynków (zerwane dachy).
– Utrudnienia w komunikacji (powalone drzewa i połamane gałęzie na drogach).

Schemat punktowania
2 p. – podanie czterech przykładów wpływu wiatru halnego na życie mieszkańców Tatr i Podhala oraz na gospodarkę tego regionu.
1 p. – podanie co najmniej dwóch przykładów wpływu wiatru halnego na życie mieszkańców Tatr i Podhala lub na gospodarkę tego regionu.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 2) opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach i na lądach (jeziora, rzeki, lodowce, wody podziemne).

Przykładowe odpowiedzi
– Im wyższa temperatura wód powierzchniowych w umiarkowanych szerokościach geograficznych, tym większe zasolenie tych wód.
– Im niższa temperatura wód powierzchniowych w umiarkowanych szerokościach geograficznych, tym niższe zasolenie.

Schemat punktowania
1 p. – poprawna zależność.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 14.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 2) opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach i na lądach (jeziora, rzeki, lodowce, wody podziemne).

Poprawna odpowiedź
Zasolenie wód Oceanu Atlantyckiego jest mniejsze na obszarach położonych w umiarkowanych szerokościach geograficznych.

Przykładowe przyczyny:
– W umiarkowanych szerokościach geograficznych występują większe sumy opadów atmosferycznych niż w szerokościach zwrotnikowych (zarówno nad oceanem, jak i nad lądami). Dlatego do oceanu dostaje się więcej słodkiej wody bezpośrednio z opadów atmosferycznych oraz z rzek.
– Niższe wartości temperatury powietrza i wody w strefie umiarkowanej niż w strefie zwrotnikowej powodują mniejsze parowanie wód powierzchniowych.

Schemat punktowania
2 p. – wskazanie właściwych szerokości geograficznych i podanie dwóch poprawnych przyczyn.
1 p. – wskazanie właściwych szerokości geograficznych i podanie jednej poprawnej przyczyny.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 15. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	4. Sfery Ziemi – hydrosfera. Zdający: 4) rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek; 5) wyjaśnia krajobrazowe i gospodarcze funkcje rzek i jezior.

Przykładowe odpowiedzi
1. Całe dorzecze Jangcy, w przeciwieństwie do dorzecza Nilu, leży w strefie występowania intensywnych opadów monsunowych. Dlatego zasilanie Jangcy w wodę na całej długości jest większe.
2. Znaczna część Nilu, w przeciwieństwie do Jangcy, płynie przez obszary o klimacie zwrotnikowym suchym, gdzie zasilanie w wodę jest znikome, a straty wynikające z intensywnego parowania są bardzo duże.

Schemat punktowania
2 p. – podanie dwóch poprawnych różnic między rzekami.
1 p. – poprawne podanie jednej różnicy między rzekami.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 16. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 2) charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, dryf kontynentów, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego).

Poprawna odpowiedź
D

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 17. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 7) opisuje […] efekty erozji […] wodnej […] lodowcowej […].

Przykładowe odpowiedzi
– Dolina rzeczna w górach powstała w wyniku erozyjnej działalności rzeki, natomiast dolina zawieszona – w wyniku erozyjnej działalności lodowca górskiego.
– Dolina rzeczna w górach to dolina V-kształtna, natomiast polodowcowa dolina zawieszona to dolina U-kształtna.
– Dno doliny rzecznej w górach przy ujściu leży na tej samej wysokości nad poziomem morza, na której znajduje się brzeg zbiornika wodnego lub brzeg innej rzeki, do których uchodzi. Natomiast dno doliny zawieszonej u ujścia znajduje się znacznie wyżej niż dno doliny, do której uchodzi.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych różnic.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 18. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	5. Sfery Ziemi – litosfera. Zdający: 7) opisuje […] efekty akumulacji […] lodowcowej […].

Poprawna odpowiedź
Nazwa formy rzeźby polodowcowej: wzgórze moreny czołowej (wzgórze morenowe, morena czołowa).

Przykładowe wyjaśnienia:
– Wzgórze moreny czołowej powstaje w czasie dłuższego postoju lądolodu (podczas jego stagnacji) na skutek długotrwałego wytapiania się i spływania materiału skalnego transportowanego wewnątrz lądolodu, a następnie jego akumulacji przed czołem lądolodu.
– Wzgórze moreny czołowej powstaje w wyniku wyciśnięcia utworów podłoża przed czoło lądolodu.
– Wzgórze moreny czołowej powstaje w wyniku spiętrzenia osadów znajdujących się na przedpolu lądolodu wskutek zdzierania utworów przedpola i podłoża lodowca, a następnie ich pchnięcia (sfałdowania i nasunięcia na siebie) spowodowanego przez postępowy ruch mas lodu.

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnej nazwy formy rzeźby polodowcowej i poprawne wyjaśnienie.
1 p. – podanie poprawnej nazwy formy rzeźby polodowcowej i wskazanie na jej lodowcową genezę.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 19. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	6. Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera. Zdający: 1) charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych […].

Poprawne odpowiedzi
1 – bielicowe
2 – brunatne
3 – cynamonowe

Schemat punktowania
1 p. – poprawne przyporządkowanie trzech typów gleb.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 20. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	6. Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera. Zdający: 3) wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi […] oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory […] dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi.

Poprawna odpowiedź
B1

Schemat punktowania
1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 21.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	8. Ludność. Zdający: 4) opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata.

Poprawne odpowiedzi
Piramida płci i wieku oznaczona literą A: V faza rozwoju demograficznego.
Piramida płci i wieku oznaczona literą B: II faza rozwoju demograficznego.
Piramida płci i wieku oznaczona literą C: III faza rozwoju demograficznego.

Schemat punktowania
1 p. – poprawne przyporządkowanie trzech faz rozwoju demograficznego.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 21.2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	8. Ludność. Zdający: 4) opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata.

Przykładowe odpowiedzi
– Wyższa wartość współczynnika urodzeń.
– Niższa średnia długość trwania życia.
– Dużo mniejszy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w strukturze wieku ludności.
– Dużo większy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w strukturze wieku ludności.

Schemat punktowania
2 p. – podanie trzech cech.
1 p. – podanie dwóch cech.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 22. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	8. Ludność. Zdający: 6) charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach.

Przykładowe odpowiedzi
– Zmniejszy się liczba ludności.
– Nastąpi przyspieszenie starzenia się społeczeństwa.
– Wystąpią problemy z zapewnieniem środków finansowych na emerytury.
– Wystąpią problemy z zapewnieniem odpowiedniej liczby rąk do pracy.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch przykładów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 23. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	8. Ludność. Zdający: 9) charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata; 11) charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę.

Poprawne odpowiedzi
A – 1
B – 5
C – 2

Schemat punktowania
1 p. – poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 24. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	7. Klasyfikacja państw świata. Zdający: 1) wyróżnia kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI).

Poprawne odpowiedzi
A – Arabia Saudyjska
B – Japonia
C – Polska
D – Angola

Schemat punktowania
1 p. – poprawne przyporządkowanie czterech nazw państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 25. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych.	ZAKRES PODSTAWOWY 1. Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata. Zdający: 4) wyjaśnia zróżnicowanie procesów urbanizacji na świecie […].

Poprawna odpowiedź
Brazylia, Peru
Przykładowe bezpośrednie przyczyny:
– Brak pracy na wsi i związane z tym migracje ludności wiejskiej do miast.
– Przeludnienie wsi i związany z tym brak środków do życia powodujące migracje ludności wiejskiej do miast.
Przykładowe skutki:
– Powstawanie dzielnic nędzy w miastach.
– Przeludnienie miast.
– Nadmierny rozrost peryferyjnych dzielnic miast.

Schemat punktowania
2 p. – podanie właściwych nazw dwóch państw oraz przyczyny i skutku.
1 p. – podanie właściwych nazw dwóch państw oraz przyczyny lub skutku.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 26.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 2) wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.

Poprawne odpowiedzi
Chów intensywny mleczny: 1
Chów ekstensywny mięsny: 2

Schemat punktowania
1 p. – przyporządkowanie dwóch poprawnych obszarów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 26.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących […] życia i gospodarki człowieka […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 2) […] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.

Przykładowe odpowiedzi
– Bydło jest karmione paszami o wysokich wartościach odżywczych.
– Stosuje się dodatki paszowe przyspieszające przyrost masy lub zwiększające mleczność.
– Chów odbywa się w przystosowanych do tego celu budynkach gospodarskich.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch cech intensywnego chowu bydła.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 27. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 1) wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa.

Poprawne odpowiedzi
1 – burak cukrowy – C, D, G
2 – trzcina cukrowa – A, B, H

Schemat punktowania
2 p. – podanie nazw dwóch roślin i przyporządkowanie do każdej z nich po trzy poprawne informacje.
1 p. – podanie nazwy jednej rośliny i przyporządkowanie do niej trzech poprawnych informacji.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 28.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 7) charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii.

Przykładowe odpowiedzi
Potencjał gospodarczy:
W pierwszej dekadzie XXI wieku nastąpił szybki i znaczący wzrost gospodarczy w Chinach, Indiach oraz w Brazylii. Jego skutkiem był między innymi wyraźny wzrost zapotrzebowania na energię, które najszybciej i najtaniej można było zaspokoić, wykorzystując do produkcji energii paliwa kopalne (węgiel, ropę naftową i gaz ziemny). Właśnie dlatego udział tych surowców w bilansie energetycznym świata w pierwszej dekadzie XXI wieku wzrastał bardzo szybko.

Energochłonność gospodarki:
Gospodarkę Chin, Indii i Brazylii cechuje duża energochłonność. Najtańszym sposobem na zaspokojenie takiego zapotrzebowania energetycznego jest produkcja energii z paliw kopalnych (węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego). Właśnie dlatego udział tych surowców w bilansie energetycznym świata w pierwszej dekadzie XXI wieku wzrastał bardzo szybko.

Schemat punktowania
2 p. – poprawne wyjaśnienie uwzględniające dwa argumenty.
1 p. – poprawne wyjaśnienie uwzględniające jeden argument.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 28.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	9. Działalność gospodarcza na świecie. Zdający: 7) charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii.

Przykładowe odpowiedzi
– Wysokie koszty instalacji urządzeń umożliwiających uzyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.
– Stosunkowo mała wydajność technologii uzyskiwania energii z tych źródeł.
– Ograniczenia wynikające z warunków przyrodniczych wpływające między innymi na brak gwarancji stabilności dostaw energii, na przykład niewystarczająca częstotliwość i siła wiatru, nieodpowiednie nasłonecznienie, zbyt małe spadki rzek.

Schemat punktowania
1 p. – podanie dwóch poprawnych czynników.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 29. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
ZAKRES PODSTAWOWY III. Rozumienie relacji człowiek – przyroda – społeczeństwo w skali globalnej i regionalnej.	ZAKRES PODSTAWOWY 3. Relacja człowiek – środowisko przyrodnicze a zrównoważony rozwój. Zdający: 1) formułuje problemy wynikające z eksploatowania zasobów odnawialnych i nieodnawialnych; potrafi przewidzieć przyrodnicze i pozaprzyrodnicze przyczyny i skutki zakłóceń równowagi ekologicznej.

Przykładowe odpowiedzi
– Wybudowanie elektrowni jądrowej mogłoby wywołać protesty części społeczeństwa, zwłaszcza osób zamieszkujących sąsiadujące z nią tereny (obawy związane z zagrożeniem zdrowia lub życia w przypadku awarii elektrowni).
– Konieczność wygospodarowania znacznych środków finansowych na budowę elektrowni.
– Uzależnienie od importu paliwa potrzebnego do funkcjonowania elektrowni (pierwiastków promieniotwórczych).
– Problem z bezpiecznym składowaniem odpadów promieniotwórczych.

Schemat punktowania
2 p. – poprawne opisanie trzech problemów społeczno-gospodarczych lub ekologicznych.
1 p. – poprawne opisanie dwóch problemów społeczno-gospodarczych lub ekologicznych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 30. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 1) opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju; 2) ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski.

Poprawne odpowiedzi
A – 1
B – 5
C – 6
D – 3

Schemat punktowania
2 p. – poprawne przyporządkowanie czterech obszarów.
1 p. – poprawne przyporządkowanie co najmniej dwóch obszarów.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31.1. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 5) charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski w roku hydrologicznym.

Przykładowe odpowiedzi
Wniosek dotyczący rozmieszczenia obszarów zasobnych w wody podziemne:
– Obszary zasobne w wody podziemne znajdują się głównie na nizinach wzdłuż dolin dużych rzek.
– Rozmieszczenie obszarów zasobnych w wody podziemne nawiązuje do przebiegu pradolin, np. Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej.
Wniosek dotyczący rozmieszczenia obszarów ubogich w zasoby wód podziemnych:
– Ubogie zasoby wód podziemnych występują przede wszystkim w górach, na pogórzach, przedgórzach oraz na niektórych obszarach wyżynnych.
– Obszary ubogie w zasoby wód podziemnych znajdują się głównie w południowej części Polski.

Schemat punktowania
2 p. – za sformułowanie poprawnego wniosku dotyczącego rozmieszczenia obszarów zasobnych w wody podziemne i poprawnego wniosku dotyczącego rozmieszczenia obszarów ubogich w zasoby wód podziemnych.

1 p. – za sformułowanie poprawnego wniosku dotyczącego rozmieszczenia obszarów zasobnych w wody podziemne lub poprawnego wniosku dotyczącego rozmieszczenia obszarów ubogich w zasoby wód podziemnych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31.2. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 6) wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze jezior i sztucznych zbiorników wodnych.

Przykładowe odpowiedzi
Podobieństwo:
– Na obu obszarach jeziora sztuczne i jeziora naturalne są wykorzystywane w celach rekreacyjnych.
– Na obu obszarach w jeziorach sztucznych i jeziorach naturalnych jest prowadzona gospodarka rybacka.
Różnica:
– Tylko na obszarach górskich jeziora sztuczne pełnią funkcje przeciwpowodziowe.
– Tylko na obszarach górskich jeziora sztuczne są wykorzystywane do produkcji energii.

Schemat punktowania
2 p. – podanie poprawnego podobieństwa i poprawnej różnicy.
1 p. – podanie poprawnego podobieństwa lub poprawnej różnicy.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 31.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.	10. Geografia Polski – środowisko przyrodnicze. Zdający: 7) wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach […].

Poprawna odpowiedź
1 – rudy miedzi
2 – węgiel brunatny
3 – węgiel kamienny/rudy cynku i ołowiu

Schemat punktowania
1 p. – podanie właściwych nazw surowców, których eksploatacja przyczyniła się do powstania poszczególnych lejów depresyjnych.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 32. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 3) wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji.

Poprawna odpowiedź

Od lewej: ropa naftowa, węgiel kamienny.

Schemat punktowania

1 p. – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych […].

Poprawna odpowiedź

A

Schemat punktowania

1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych […].

Przykładowe odpowiedzi

– Między 1990 a 2015 rokiem wartość współczynnika dzietności zmniejszyła się zarówno w miastach, jak i na wsi.
– Najwyższy współczynnik dzietności wystąpił na początku okresu obejmującego lata 1990–2015.
– Między 1990 a 2015 rokiem wartość współczynnika dzietności bardziej zmniejszała się na obszarach wiejskich niż w miastach.
– W latach 1990–2015 zmniejszyła się różnica między wartościami współczynnika dzietności na obszarach wiejskich i w miastach.

Schemat punktowania

1 p. – podanie dwóch poprawnych wniosków.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 33.3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw.	11. Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe. Zdający: 1) charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych […].

Przykładowe odpowiedzi

– Podnoszenie poziomu życia rodzin dzięki rozbudowie systemu świadczeń rodzinnych, na przykład finansowe wsparcie i ulgi podatkowe dla rodzin z dziećmi.
– Podejmowanie przez państwo działań ułatwiających opiekę nad dzieckiem, na przykład wydłużanie urlopów macierzyńskich, zapewnienie dostępu do żłobków i przedszkoli.
– Działania publiczne ukierunkowane na kształtowanie świadomości prorodzinnej lub pronatalistycznej, na przykład promowanie rodziny w mediach.
– Zapewnienie dostępu (bezpłatnego lub współfinansowanego przez państwo) do procedur medycznych leczących niepłodność.

Schemat punktowania

1 p. – za podanie dwóch poprawnych przykładów działań.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 34. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek–przyroda–gospodarka.	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 2) wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie.

Poprawna odpowiedź

D

Przykładowe uzasadnienie:

– Udział gospodarstw o wielkości powyżej 15 ha w województwie wielkopolskim jest większy niż w pozostałych województwach. Duże gospodarstwa osiągają zazwyczaj wyższe zyski niż gospodarstwa małe. Środki te mogą przeznaczać między innymi na zakup maszyn i nawozów sztucznych, co ułatwia pracę rolników i uzyskiwanie wyższych plonów.
– Udział gospodarstw o wielkości poniżej 4,99 ha w województwie wielkopolskim jest mniejszy niż w pozostałych województwach. Małe gospodarstwa, w przeciwieństwie do gospodarstw o dużej powierzchni, prowadzą zazwyczaj uprawy wielu roślin, a zwierzęta hodują przede wszystkim na własne potrzeby. W związku z tym charakteryzują się one brakiem specjalizacji produkcji oraz niską towarowością. Te cechy nie sprzyjają z kolei osiąganiu dużych zysków, które można byłoby przeznaczyć na przykład na powiększenie powierzchni gospodarstwa lub zwiększenie poziomu jego mechanizacji.

Schemat punktowania

1 p. – wybór właściwego województwa i poprawne uzasadnienie.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego […].	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 10) wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne […] wymiany międzynarodowej Polski.

Poprawne odpowiedzi

A – Rosja
B – Włochy
C – Czechy

Schemat punktowania

1 p. – uzupełnienie trzech komórek tabeli właściwymi nazwami państw.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 35.2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej […].	12. Geografia Polski – działalność gospodarcza. Zdający: 10) wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne […] wymiany międzynarodowej Polski.

Przykładowe odpowiedzi

– Głównymi partnerami handlowymi Polski są jej sąsiedzi.
– Głównymi partnerami handlowymi Polski są państwa należące do Unii Europejskiej.
– Głównym partnerem handlowym Polski są Niemcy.
– Pozaeuropejskim państwem, z którym prowadzimy najbardziej ożywioną wymianę handlową, są Chiny.

Schemat punktowania

1 p. – sformułowanie dwóch poprawnych wniosków.
0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna albo brak odpowiedzi.